

**Regioonide Komitee aramus teemal „Toetusmeetmed kõrgtehnoloogia idufirmade ökosüsteemide loomiseks”**

(2014/C 415/02)

**Raportöör** Markku Markkula (FI/EPP), Espoo linnavolikogu liige**I POLIITILISED SOOVIKES**

## REGIOONIDE KOMITEE

**Sissejuhatus**

Hiljutistest uuringutest <sup>(1)</sup> ilmneb, et internetimajandus peaks G-20 riikide arenenud turgudel järgmise viie aasta jooksul kasvama 8 %. Lisaks kasvab rakenduste arendajate arv Euroopas 1 miljonilt 2013. aastal 2,8 miljonini 2018. aastal <sup>(2)</sup>. Tugiteenustes ja turunduses oli 2013. aastal 1,8 miljonit töökohta ja nende hulk kasvab 4,8 miljonini 2018. aastal. Nende andmete põhjal tuleks erilist tähelepanu pöörata kõrgtehnoloogia idufirmade fenomenile, millest võib siis, kui seda asjakohaselt hallatakse, saada Euroopa jaoks tõeline majanduskasvu ja töökohtade loomise mootor. Siiski tuleks võtta teadmiseks asjaolu, et vanas maailmas ei ole ettevõtlust süstemaatiliselt edendatud. Nüüdsest tuleks teha palju rohkem ja tõhusamaid jõupingutusi. Arvestades et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad ühe kolmandiku avaliku sektori kulutuste ja kahe kolmandiku avaliku sektori investeeringute eest, on nad ELi eesmärkide saavutamisel ja ettevõtluse edendamisel otsustava tähtsusega.

**Põhimõttelised kaalutlused**

1. Kõrgtehnoloogia idufirmade ökosüsteeme ei saa ette planeerida ega visandada või kui, siis ainult osaliselt. Ökosüsteemis ei saa paljusid muutujaid kontrollida. **On siiski võimalik kindlaks teha tegurid, mis lihtsustavad ettevõtlust:** näiteks parem juurdepääs laenudele, tõhus reguleerimine ja maksustamine, ettevõtluskultuuri edendamine ja suurem valmidus võtta ettevõtlusega seotud riske. Neid aspekte on Euroopa Komisjon korduvalt rõhutanud, eelkõige aga tegevuskavas „Ettevõtlus 2020” <sup>(3)</sup>. Samas on kõrgtehnoloogilise ettevõtluse edendamise eeldus lairibaühendusele juurdepääsu tagava infrastruktuuri olemasolu.
2. Seetõttu ei ole põhimõtteliselt võimalik ette kindlaks teha, kus ökosüsteem tekib. Idufirmade asukoha üle ei otsusta mitte poliitikakujundajad, vaid idufirmad ise, vastavalt sellele, kus pakutakse nende arenguks soodsaid tingimusi.
3. Selliste ökosüsteemide toetuseks tuleks mobiliseerida avalikud haldusasutused, poliitikakujundajad, ettevõtjad, akadeemikud, üliõpilased ja kõik teised osalised ning pakkuda neile sobivat lähenemisviisi ja kultuuri. **Haridusel on selles kontekstis, kus tipptase ja innovatsioon saavutatakse tänu inimestele, väga oluline osa.**
4. Riigi tasandil tuleb ebaõnnestumise ja ebatõhususe riski minimeerimiseks koondada ressursid jõupingutusi kooskõlastades mõnele ökosüsteemile, mis on kindlaks tehtud kindlate kriteeriumite alusel. Ressursside ühiskasutusvormide kaalumiseks sobib kõige rohkem piirkondlik tasand.
5. Euroopas on nii riigi kui ka piirkonna algatused liiga killustunud. Vaja on ühist viiteraamistikku.

**Kaardistamine**

Selleks, et eesmärkide saavutamiseks saaks otsuseid teha, on vaja selget ja põhjalikku teavet käsitletava nähtuse kohta. Seetõttu peab komitee vajalikuks

6. hinnangut selle kohta, milliseid konkreetseid meetmeid on senini juba võetud, arvestades, et paljudel Euroopa piirkondadel on juba kõrgtehnoloogia idufirmade toetamiseks vahendeid ja/või on nad võtmas meetmeid nende edendamiseks. See võimaldaks luua lihtsasti ja kiirelt loetava näitajate tabeli;

<sup>(1)</sup> BCG, „The \$4.2 Trillion Opportunity – the internet economy in the G-20”, märts 2012.

<sup>(2)</sup> GIGAOM RESEARCH, „Sizing the EU app economy”, veebruar 2014.

<sup>(3)</sup> <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:ET:PDF>

7. andmeid põhianndmete kindlakstegemiseks rühmitada: nii on võimalik piirkondades juba vastu võetud meetmeid analüüsida ja teha kindlaks suundumused;
8. luua asjakohane andmebaas, kus detsentraliseeritud valitsemistasandid saaksid jagada parimaid tavasid. Nii on võimalik kasutada ka võrdlevat analüüsi, mis on väga kasulik, eriti nende piirkondade jaoks, kus õigusloome on rohkem maha jäänud;
9. **võtta kasutusele tegevuse tõhususe hindamise mehhanism**, et viia saavutatud tulemuste kohta korrapäraselt läbi vahehindamisi;
10. selgust selle suhtes, kes on piirkonna tasandil kõige olulisemad sidusrühmad ja milline on nende vastutus idufirmade toetamisel. Selleks kasutatakse ka juba olemasolevaid ja teistes Euroopa projektides kasutatavaid vahendeid: veebiettevtjate dünaamiline kaardistamine (*Dynamic Mapping of Web Entrepreneurs*), idufirmade ökosüsteem (*Startups' ecosystem*) ja klastrite vaatluskeskus (*Cluster Observatory*).

### **Haldusmenetluse lihtsustamine ja ühtlustamine**

11. Kui arvestada seda, et idufirmade kontseptsioon on seotud paindlikkusega, siis tuleks halduskoormus miinimumini vähendada. Bürokraatlikud takistused on ikka üks põhilistest probleemidest, millega tuleb tegeleda. Seetõttu teeb komitee ettepaneku
  - 11.1. **piirkondlikke eeskirju lihtsustada ja ühtlustada**, et need ei koormaks täiendavalt riiklikke eeskirju;
  - 11.2. pakkuda internetis võimalikult palju struktureeritud esitatud kasulikku teavet, pidades kinni andmekaitse eeskirjadest;
  - 11.3. **kehtestada esitatavale teabele miinimumnõuded**, et teabe saajatel oleks võimalik seda hinnata ja võrrelda;
  - 11.4. muuta kõik haldusformaalsused internetis kättesaadavaks, vähendades nende dubleerimise miinimumini, ning võimaldada haldusformaalsusi täita otse internetis;
  - 11.5. pakkuda internetis teavet nii kohalikus kui ka inglise keeles.
12. Punkte 11.1–11.5 kohaldatakse ka juba olemasolevaid vahendeid, näiteks portaali [http://ec.europa.eu/internal\\_market/eu-go/](http://ec.europa.eu/internal_market/eu-go/) kasutades.

### **Avalike haldusasutuste personali koolitamine**

Kõrgtehnoloogia idufirmade ökosüsteemide loomise toetamiseks loodud üldstrateegia raames rõhutab komitee järgmist.

13. **Tuleks koolitada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste personali**. Inimesed, kes peavad kujundama majanduse tulevikku, peavad olema võimalikult hästi ette valmistunud ja kursis innovatsiooni viimaste arengutega.
14. **Tuleks arendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning üldiselt üksikisikute võimet planeerida** ja koostada programm, mille abil oleks võimalik tulemusi saavutada. Vaja on ka koolitust ettevõtluse alal.
15. **Tuleks kavandada pakutavate teenuste kvaliteedi hindamise mehhanismid**, et avalikele haldusasutustele antaks stiimul anda endast parim.
16. Tuleks tagada, et piirkonnad läheksid sarnaselt valitsustele üle **digitaalsele mõtlemisele**. See võimaldaks saavutada suuremat tõhusust ja parandada kodanikele pakutavaid teenuseid.
17. Samas tuleks teha rohkem jõupingutusi selleks, et igas piirkonnas oleks sarnaselt iga liikmesriigiga **digitaalarengu juhtivametnik**. Täiskohaga tähtajatu töölepinguga töötav digitaalarengu juhtivametnik aitaks tagada, et digitaalne innovatsioon avaldaks võimalikult ulatuslikku ja tõhusat mõju.
18. **Piirkondlikud andmed tuleks avalikustada, pidades seejuures kinni andmekaitse eeskirjadest**. Need andmed on idufirmade jaoks elulise tähtsusega. Piirkondlike andmete avalikustamine suurendaks läbipaistvust ja usaldust. Nii oleks innovaatilistel ettevõtetel ka lihtsam potentsiaalseid võimalusi kasutada.

19. Seoses aruka majanduskasvu edendamise ja kõrgtehnoloogia idufirmade ökosüsteemide loomisega **peaksid kõik piirkonnad kehtestama vähemalt piiratud arvu kvantitatiivseid eesmärke**. Alternatiivse võimalusena peaksid nad sätestama positiivsel muutuste kaval põhineva kvalitatiivse lähenemisviisi, mis aitaks kaasa eesmärkide saavutamisele.

20. Poliitikameetmete järelevalve ja hindamisega peaks tegelema selleks määratud sõltumatutest ekspertidest moodustatud tehniline komitee. Järelevalve läbiviimise järel peaks iga piirkond avaldama (**vähemalt korra aastas regulaarse aruande seatud eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta**). Kõnealuses aruandes tuleks ennekõike hinnata piirkondade aruka spetsialiseerumise strateegia (RIS3) elluviimist, pöörates erilist tähelepanu edusammudele innovatsiooni ökosüsteemi arendamisel ning sellele, kuidas kasv on saavutatud ja kas on loodud uusi edukaid ettevõtteid. Hindamise teine eesmärk on edendada valdkonna meetmete osas Euroopa koostööd. Aruandega ei tohiks aga suurendada kohalike ja piirkondlike osalejate halduskoormust.

21. Kohalikul ja piirkondlikul tasandil tuleks õigeaegselt töötada välja asjakohane statistiline alus ja **määratleda piirkondlikud arengunäitajad, millest oleks kasu saavutatud tulemuste jälgimisel**. Eesmärk on edaspidiste poliitikameetmete suunamiseks mõista, millised poliitikameetmed on osutunud tõhusamaks ja millised vähem tõhusamaks.

#### **Ettevõtlusalase hariduse toetamine ja innovatsiooni ergutamine**

Empiirilised tõendid näitavad, et ettevõtluse edukus on positiivses seoses ettevõtjate haridustasemega, sõltumata nende haridustestest<sup>(4)</sup>. Mõnes liikmesriigis tegutses statistika järgi ainult 1% magistriõppe lõpetajatest viis aastat pärast magistrikraadi saamist ettevõtjana. Samuti tuleb välja, et tööandjate vajaduste ja töötajate oskuste vahel on järjest suurem lõhe: 26%-l tööandjatest Euroopas on talentide vähesuse tõttu värbamisraskusi<sup>(5)</sup>. Komitee rõhutab seega järgmiste tegurite olulisust.

22. **Pidevalt ettevõtluskultuuri edendamise tegeleva institutsiooni** olemasolu. Seda saaks edendada reaalsete edulugude abil. Noori tuleks kõikjal Euroopas teavitada sellest, milliseid võimalusi tänapäeval uued tehnoloogiad pakuvad.

23. Tuleks **edendada noorte proaktiivset suhtumist** ning kaotada kultuurilised ja psühholoogilised tõkked, mis piiravad ettevõtlusse astumist. See viitab vajadusele ulatusliku ettevõtlushariduse strateegia järele, nagu rõhutas ka Regioonide Komitee oma arvamuses hariduse ümbermõtestamise kohta<sup>(6)</sup>.

24. **Inimesi tuleks innustada ettevõtteid looma**. Edukaid ettevõtjaid, kelle tegevus avaldab inimeste elule reaalselt mõju, tuleks tunnustada ja eeskujuks võtta. Meid on vaja ettevõtluse ja innovatsiooni osas ergutada.

25. **Ettevõtlusinkubaatorid tuleks muuta õppekavade lahutamatuks osaks ja siduda haridus ärimaailmaga**. Nii saaksid üliõpilased proovida, mida tähendab ettevõtte loomine, ilma et nad peaksid loobuma õppimisest, mis pakuks neile ettevõtte pankrotti minemise korral turvavõrgu.

26. **Tuleks toetada koostöös ärimaailmaga** idufirmadele ja kiiresti kasvavatele ettevõtetele korraldatavaid rahvusvahelise suunitlusega **haridusprogramme**, milles tehnoloogia, ettevõtluse ja disaini valdkonna uusimad arengud ühendatakse ettevõtluse vaimus toimuva avastamisega. Neist on piirkonnale kasu ning on tõestatud, et nendega võib saavutada suurepäraseid tulemusi.

27. Selleks et erinevad haridus- ja kutseõppeprogrammid vastaksid tõhusalt turu vajadustele, oleks hea kasutada **kaasinvesteeringu ja/või osalise kulude katmise kriteeriumi**: ettevõtted võiksid oma raha ka mängu panna ja teatud programmide puhul nad peaksidki seda osaliselt tegema, et näidata, et nad toepoolest usuvad algatusse. Ideaaljuhul tooksid need programmid kokku eri piirkondades ja ärivaldkondades tegutsevate ettevõtete inimesed, annaksid nende käsutusse uusima oskusteabe ja tehnoloogia ning looksid partnerlusprojekte ettevõtete ning haridus- ja teadusastutuste vahel.

<sup>(4)</sup> Euroopa Komisjon, „Effects and impact of entrepreneurship programmes in higher education”, märts 2012.

<sup>(5)</sup> James Manyika, Susan Lund, Byron Auguste ja Sreenivas Ramaswamy, „Help wanted: The future of work in advanced economies”, McKinsey Global Institute, märts 2012.

<sup>(6)</sup> CoR2392/2012.

28. Lisaks tuleks kiirendada nende programmide akrediteerimismenetlust.
29. Komitee rõhutab vajadust luua ettevõtlast toetavate Euroopa projektide, kuid eelkõige programmi „Horisont 2020”, COSME (ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm) ja ESIF (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid) vahel koostoime.

### **Ökosüsteemide arukas spetsialiseerumine**

Nagu juba varasemas arvamuses „Innovatsioonilõhe ületamine” <sup>(7)</sup> rõhutati, kordab komitee, et

30. ELi Nõukogu on strateegia „Euroopa 2020” raames rõhutanud arukale spetsialiseerumisele omast rolli. Euroopa Liidu suunistes aruka spetsialiseerumise teadus- ja innovatsioonistrateegiate kohta (RIS3) määratletakse neid strateegiaid kui integreeritud kohapõhiseid majanduse ümberkujundamise kavasad.

31. Aruka spetsialiseerumise platvorm (platvorm S3) peab pakkuma rohkem toetust kohaliku ja piirkondliku tasandi tegevusele, pöörates eritähelpanu vähem arenenud piirkondadele. See tähendab seda, et eelkõige toetatakse igas piirkonnas protsesse, mille eesmärk on teha piirkonnas endas kindlaks suure lisaväärtusega tegevused ning pakkuda parimaid võimalusi piirkonna konkurentsivõime tugevdamiseks ja tagada poliitikameetmete skaala, mis tuleks spetsialiseerumise arukate strateegiate määratlemiseks välja töötada.

32. Komitee rõhutab, kui oluline on eraldada ELi ja piirkondliku tasandi rahastamisvahendeid tugeva kohaliku, piirkondliku või piirkondadevahelise eripäraga innovatsiooni ja tootmise ökosüsteemidele.

### **Muud kasulikud meetmed**

Komitee kutsub eri liikmesriikide piirkondi tungivalt üles:

33. **ökosüsteemi osaliste tegevust kooskõlastama.** Avalike haldusasutuste peamine ülesanne on ergutada ökosüsteemi osalejaid omavahel suhtlema ja võrgustikke looma;

34. **suurendama oste kõrgtehnoloogia valdkonna VKEdelt.** ELis on kõikjal suur osa avaliku hanke lepingutest suurte rahvusvaheliste ettevõtete käes. Tuleks kiiresti kohaldada riigihangete teemalistes uutes direktiivides <sup>(8)</sup> sätestatud, kuna nende direktiividega parandatakse märkimisväärselt VKEde turulepääsu;

35. toetama kõrgtehnoloogia ettevõtete asutamist, et suurendada tehnoloogilist talendibaasi ja tekitada ülekanduvat mõju. Kõike seda tuleks kavandada raamistikus, mis vaataks kohalikust tasandist kaugemale.

Brüssel, 7. oktoober 2014

*Regioonide Komitee  
president*

Michel LEBRUN

<sup>(7)</sup> CdR 2414/2012 fin.

<sup>(8)</sup> Direktiiv 2014/24/EL, millega asendatakse direktiiv 2004/18/EÜ ja direktiiv 2014/25/EL, millega asendatakse direktiiv 2004/17/EÜ.